

Entrevista a JOAN BARATA

Del dossier:

LES NOVES PLATAFORMES DE DISTRIBUCIÓ I ACCÉS A L'AUDIOVISUAL

JOAN CORBELLA i FERMÍN CIAURRIZ

"Pot ser que mesures reguladores que eren proporcionades en relació amb unes tecnologies no ho siguin amb d'altres"

Joan Barata (Barcelona, 1971) és doctor en dret, professor de la Universitat Pompeu Fabra i de la Universitat Ramon Llull, i va ser secretari general del Consell de l'Audiovisual fins a l'abril de 2011. Aquesta entrevista es va realitzar en l'exercici d'aquest càrrec, però hi expressa la seva opinió personal i s'hi aborden els diversos problemes de regulació que planen sobre els nous serveis audiovisuals.

- *En el sector van apareixent nous serveis i plataformes amb una gran diversitat de plantejaments i perspectives, que englobem sota la denominació de serveis de vídeo a la carta (video on demand): televisió connectada, serveis en línia, etc. Alguns es consideren hostatjadors de continguts i d'altres assumeixen que tenen responsabilitat editorial. És possible regular-lo amb aquesta diversitat tan gran?*

Aquí es plantegen diverses qüestions. Primer, el concepte de responsabilitat editorial. Jo crec que aquest és un concepte clau, perquè la directiva europea del 1989 (directiva de televisió sense fronteres) i tot el dret de l'audiovisual es construeixen sota el concepte de responsabilitat editorial i, a més, crec que està molt vinculat a la idea que, en realitat, quan regulem l'audiovisual —cosa que sovint s'oblida— el que estem és limitant l'exercici dels drets fonamentals. Per tant, qualsevol restricció, qualsevol regulació que fem, ha de ser sempre la mínima necessària per aconseguir l'objectiu que perseguim. Qualsevol cosa que vagi més enllà d'aquest mínim necessari ja és desproporcionada, i qualsevol cosa que vagi més enllà d'atribuir responsabilitats a aquell qui raonablement no les té també és desproporcionada i aniria en contra del que és la regulació mínima d'un dret fonamental. Això és el que explica els motius, la manera, com està regulat i també els límits i els problemes que ens trobem per aplicar els criteris de regulació habituals a noves tecnologies.

També d'entrada, és important la idea de la neutralitat tecnològica. La gran aportació de la nova directiva —tot i que incompleta, perquè en algunes coses cau en una certa incoherència o fins i tot en un cert anacronisme— és dir «el llenguatge audiovisual té molta potència i a més hi ha determinades formes del llenguatge audiovisual, de missatges audiovisuals, que tenen un impacte en l'opinió pública equivalent al de la televisió convencional». Per tant, el que diuen les institucions europees és que fins al 1989 havien regulat només la televisió convencional perquè entenien que era el mitjà amb impacte en l'opinió pública per excel·lència i a més hi havia un mercat interior europeu de la televisió, i es regulava per les dues raons. Però ara descobrim que des del punt de vista de l'impacte en l'opinió pública ja no seria lògic parlar només de televisió, sinó que s'ha de parlar d'altres continguts audiovisuals. El que passa és que s'utilitza, sobretot a instàncies del

regulador britànic, l'expressió *television like*, i el concepte clau és que són continguts audiovisuals respecte als quals el qui consumeix té una expectativa de protecció reguladora comparable a la protecció que té algú que mira televisió. Aleshores, no pot ser que hi hagi gent que quan està consumint serveis de televisió a la carta —d'una plataforma de cable o de satèl·lit— pugui tenir la sensació errònia que en un moment donat se'l protegeix menys que quan veu la televisió. El dubte era si realment hi havia un problema de mercat interior que arribés a justificar que es regulés en el conjunt de la Unió Europea, com va passar amb la ràdio.

També relacionat amb la neutralitat tecnològica, és veritat que quan canvia la tecnologia hem de revisar la regulació. Si ens preocupem pel pluralisme, si ens preocupem per la protecció de menors, si ens preocupem per la protecció del consumidor davant de determinats impactes publicitaris, etc., pot ser que mesures reguladores que eren proporcionades en relació amb unes tecnologies no ho siguin amb d'altres. Per exemple, en matèria de protecció de menors segurament és proporcionat entendre que la pornografia estigui prohibida radicalment a la televisió, pels riscos que hi ha que en un moment donat, de manera descontrolada, el menor pugui tenir accés a aquell aparell. Ara, als sistemes de vídeo a la carta potser és desproporcionat —en termes de dret fonamental— prohibir la pornografia si tu tens un instrument que, si bé no és intervencionista, és adequat per aconseguir la mateixa finalitat —protegir els menors— ja que és possible per mitjà d'elements tecnològics garantir que en un determinat moment el menor no hi ha accedirà. La tecnologia ha propiciat un canvi regulador: el que intenten protegir és el mateix, però la tecnologia ens ha permès una aproximació menys intervencionista que la que teníem.

- ***Quines perspectives hi ha en la regulació de la responsabilitat editorial?***

En el tema de la responsabilitat editorial, a Europa hi ha una distinció entre la regulació de la comunicació audiovisual i la regulació de serveis de la societat de la informació. En la regulació de serveis de la societat de la informació, la responsabilitat —com no podia ser de cap altra manera— està establerta d'una manera molt més proporcionada, perquè es lògic que a un prestador de serveis, fins que no se l'adverteix que en un moment donat està hostatjant una determinada il·legalitat, no se li poden exigir responsabilitats. I cal tenir en compte que abans del 2007 el vídeo a la carta estava emmarcat en l'epígraf de serveis de la societat de la informació i en aquesta estructura de responsabilitat. En canvi, en el que són serveis audiovisuals, el règim de responsabilitat és diferent. Però, amb efectes en aquest tema, en aquests moments en matèria audiovisual s'ha produït un fenomen que els economistes denominen *els canvis en la cadena de valor*: hi ha una sèrie de subjectes que s'interposen entre el consumidor i el responsable editorial d'un contingut, subjectes fonamentals en el procés de proporcionar a l'usuari final el contingut; per tant, són els proveïdors d'accés, els portals, les plataformes tipus YouTube, etc., els que garanteixen aquest accés. Però el problema és que resulta difícil —en termes de proporcionalitat i jurídicament parlant— atribuir a aquests agents que són fonamentals en aquest nou mercat i en aquest nou entorn la mateixa responsabilitat que a un *broadcaster* normal, perquè segurament des del punt de vista del que jurídicament es consideraria la proporcionalitat seria excessiu que algú que és un mer transportador, que no obre els paquets que transporta, li'n facis tenir la responsabilitat.

- ***I en el cas de les plataformes d'accés a continguts, tipus YouTube, que inclouen continguts en directe propis, com ara entrevistes o retransmissions de concerts o esports?***

Quan es va elaborar la directiva europea, per entendre que hi havia responsabilitat editorial a l'hora de crear un catàleg de continguts per a una plataforma de vídeo a la carta, calia una sèrie de requisits: has de seleccionar els vídeos *a priori*, has de fer el catàleg amb criteris que estableixes tu, ets tu qui decideix si es penja o no es penja, etc. És a dir, hi ha una sèrie de criteris que jo crec que fan que YouTube n'escapi clarament, al menys amb la concepció que teníem el 2007. Ara bé, crec que YouTube en aquests moments és una mera plataforma, però que en algunes parts del seu servei, si es reuneixen els requisits per a la responsabilitat editorial, podem arribar a considerar que hi ha elements de responsabilitat. Ja sigui a YouTube o a persones que utilitzin els serveis de YouTube. Per exemple, l'apartat que tenen Televisió de Catalunya o

Antena 3 a YouTube, que gestionen directament sota la seva responsabilitat penjant i despenjant els vídeos que consideren convenients, crec que són il·les de responsabilitat editorial d'aquests emissors dins del marc de YouTube. I si en un moment donat YouTube decideix en algun àmbit assumir el paper més actiu, serà de YouTube. De la mateixa manera que ONO, que té la plataforma Ojo, és un distribuïdor i per tant no li podem atribuir la responsabilitat editorial d'allò que distribueix. Se li ha d'atribuir, això sí, l'obligació de dir al regulador quins són els responsables editorials dels canals que distribueix, per si en un moment donat hi ha un problema. Ara bé, si ONO, a través del sistema OJO, fa un catàleg de vídeo a la carta, aquesta part del seu servei sí que serà de la seva responsabilitat editorial, i per tant en aquest moment es converteix en un operador, un prestador de serveis de comunicació audiovisual. Per tant, en el tema de les plataformes tipus YouTube hi ha parts en què sí que té responsabilitat editorial i parts en què no. És veritat que això pot produir una certa frustració en el regulador en la mesura en què en la part del sistema a la qual té accés (l'última milla, el cable físic, etc.) no hi pot fer res perquè no hi té responsabilitat editorial i, en canvi, qui té la responsabilitat editorial està en un lloc molt allunyat.

- *També és el que passa amb les plataformes de streaming o de descàrrega...*

Exacte. Aleshores, això obliga a repensar el sistema de regulació. I segurament haurem de pensar que els sistemes convencionals de regulació que hem utilitzat fins ara poden continuar sent útils per aquells operadors que estiguin al nostre abast, però, en canvi, respecte d'altres tipus de sistemes tècnics haurem de fomentar l'autoregulació o articular un sistema de coregulació que permeti en un moment donat aplicar principis i valors que, evidentment, no han perdut la vigència. El que s'hauria de fer aquí és segurament innovar i fer les coses de manera diferent, i això ja s'està fent. En el moment que sorgeix la possibilitat d'emetre en altres tecnologies que les ones, l'operador només ha de fer la comunicació prèvia i no necessita el permís de ningú, i això ja és un canvi cap a un sistema en el qual la pressió reguladora és molt menor. Per això, amb les noves plataformes, la qüestió serà arribar a acords, ja sigui amb qui té el contingut a l'origen, ja sigui amb el propietari de la plataforma, per fomentar aquest sistema d'autoregulació o de coregulació. Per exemple, fixem-nos en el que fa YouTube: és un sistema d'autoregulació o de regulació privada dels continguts audiovisuals —per cert, basat en criteris més opacs, més arbitraris i menys garantistes que una regulació pública—, en el qual s'està dient que si algú accedeix a YouTube té la garantia que no tindrà accés a determinats tipus de continguts. És a dir, el valor que aporta YouTube en el mercat és el valor del seu propi sistema d'autoregulació.

- *El mateix que fa Apple amb l'iPad, que s'estableix de barrera de l'accés a determinats continguts.*

No és regulació editorial pròpiament, però es el seu propi sistema privat d'autoregulació. Aleshores, el paper del poder públic en aquest nou escenari serà vigilar aquests sistemes d'autoregulació.

- *En el cas de mitjans públics, per exemple, la televisió pública, quan entren en nous serveis audiovisuals, com poden actuar les autoritats de regulació?*

Jo diria que la de l'operador públic és la part més fàcil, perquè està prestant bàsicament un servei públic. Abans, de televisió, i ara podem anomenar-lo servei públic de comunicació audiovisual, per exemple. Aquí hi ha diners públics, i allò que legitima l'actuació de prestador públic és l'existència d'un mandat que prové del Parlament. Per tant, gaudeix d'una posició privilegiada en el mercat perquè té un finançament públic garantit, però ha d'acceptar que està subjecte a controls als quals no estan subjectes la resta de prestadors, que actuen en règim de mercat. Per tant, d'entrada, el que pot fer i el que no pot fer un operador públic haurà de ser sempre una decisió que provingui d'alguna institució pública competent, amb el contracte-programa, i s'hauran de continuar articulant els mitjans necessaris —inclosa l'activitat habitual del regulador— per verificar que el servei públic compleix amb la seva missió.

Jo crec que el que planteja problemes respecte a l'operador públic no és tant com es controla sinó què se li fa fer. En qualsevol societat, la lògica de servei públic respon al principi de subsidiarietat. És a dir, es justifica l'existència de servei públic en el moment en què es constata que el mercat no és un element de distribució prou adequat per garantir en unes condicions desitjables l'accés a un determinat servei. Per tant, no és tant l'essencialitat del servei com la manera com el mercat el proporciona. Hi ha serveis que són molt essencials dins d'una societat, però que no són servei públic perquè el mercat funciona d'una manera tan eficient que no requereix una intervenció.

Per tant, el primer que haurem de fer en el futur és plantejar-nos si l'escenari tecnològic i de comunicació en el qual ens trobem dona als ciutadans prou capacitat per triar i per formar lliurement el seu criteri. Si la tecnologia, la pluralitat de mitjans, etc. ja satisfà les necessitats de comunicació d'un ciutadà en una societat democràtica, no tindria sentit que s'hi invertís diner públic. Però és poc probable que així sigui, perquè sabem que els processos de concentració i la tendència de comercialització de continguts fan que de manera sistemàtica determinats públics no resultin atractius, que no hi hagi un incentiu econòmic, etc. I fins i tot hi poden haver hàbits de consum que facin que, en un moment donat, realment sigui necessari enfrontar el ciutadà amb posicionaments ideològics o maneres de veure la vida que no són les que normalment està acostumat a consumir. Per tant, sembla difícil que pensem en un futur en el qual una certa compensació de funcionament del mercat no sigui necessària. Aleshores, el que haurem de definir és exactament què és el que hem de fer, què és el que es necessita de la iniciativa pública per compensar aquestes mancances del funcionament del mercat, i a partir d'aquí definirem el perímetre d'allò que és el servei públic i què no ho és. Però jo no crec que per definició hi hagi activitats que són de servei públic i d'altres que no ho són: formarà part del servei públic allò que en un moment donat es consideri que cal dur a terme des del sector públic per compensar determinades mancances del mercat.

- *Com aborda la Unió Europea la nova realitat audiovisual, ja que sobretot es continuen regulant aspectes relatius a les activitats tradicionals, amb quotes de producció independents, límits horaris publicitaris, etc.?*

El que fa la directiva europea és, d'entrada, tenir la valentia de reconèixer que dins la comunicació de masses l'impacte en l'opinió pública va més enllà del que és la televisió convencional. Però, d'altra banda, pel que fa a la televisió no convencional, no s'atreveix a introduir excessius límits reguladors. Primer, perquè és aviat per saber com es comportarà aquest mercat —quins seran els incentius que aquest mercat per si mateix tindrà i, per tant, quin en serà el resultat—, i segon, perquè li fa por que una excessiva pressió reguladora jugui en contra del desplegament d'aquests nous serveis i acabi provocant que Europa sigui una illa en la qual aquest tipus de serveis no es presten, o no es presten excessivament respecte d'altres llocs dels món, perquè estan subjectes a una pressió reguladora excessiva.

- *La filosofia no intervencionista pot donar resultats contraproductius, com ara que els catàlegs dels serveis VOD siguin copats per produccions nord-americanes o que llengües com el català no hi tinguin presència pràcticament.*

Tant les institucions europees com els estats membres, en el moment en que això realment es constati, hauran de prendre les decisions reguladores corresponents. El que passa és que haurem de veure si els mecanismes tradicionals de regulació són suficients o haurem d'anar als sistemes d'autoregulació o coregulació que la directiva ja introdueix. I s'ha d'anar tendint cap a aquesta direcció. Hi ha regulacions que no té sentit aplicar-les a nous serveis, com, per exemple, la norma dels 12 minuts de publicitat per hora, que és inaplicable. En el cas de la protecció de menors, és un valor que no canvia en funció de la tecnologia però, en canvi, potser seria excessiu en termes de llibertat d'expressió prohibir la pornografia en els continguts a la carta, i en canvi té sentit que s'articulin mesures tecnològiques perquè, si algú vol consumir a la carta, a

qualsevol hora del dia, un contingut pornogràfic, pugui fer-ho en llibertat i alhora estigui garantit que un menor no hi accedirà.

Per tant, hem veure aquesta primera aproximació reguladora als serveis a la carta com un exercici de realisme: no podem negar que hi ha coses que són comunicació audiovisual i no són només la televisió convencional, però, d'altra banda, cal que les directives reguladores siguin molt laxes per veure com es desenvolupa aquest mercat, per veure si ell mateix s'autoregula. Perquè és veritat que la televisió convencional, per les seves pròpies característiques, pot ser que tendeixi a donar poca sortida als continguts europeus perquè realment es veu obligada d'alguna manera a buscar els continguts més comercials. Però en un moment donat pot resultar que en un catàleg de vídeo a la carta el cost addicional de penjar un apartat de cine europeu sigui zero. És a dir, el cost en termes d'audiència de posar en una televisió convencional a les 10 de la nit una pel·lícula europea és molt alt, però en un catàleg de vídeo a la carta pot ser que, amb una regulació molt laxa i fins i tot en termes d'imatge, per a un prestador incorporar al catàleg un apartat de cinema europeu sigui zero.

- *Això hauria de ser per obligació o amb una política de subvencions?*

S'ha de veure. Podria ser que, pel desenvolupament mateix del mercat, per les característiques del servei, i contràriament a la televisió convencional, en el vídeo a la carta hi hagi un incentiu comercial o econòmic per incloure aquest tipus de pel·lícules. Una cosa és programar-les per televisió traient temps per posar altres coses, i l'altra és incloure-les en un catàleg, al qual poden accedir els que volen veure pel·lícules comercials i aquell cinc per cent de gent que vol consumir cinema europeu, del qual el servei no té perquè privar-se si tecnològicament els el pot oferir. Per això, en els serveis a la carta de les plataformes de cable o satèl·lit s'inclou un petit apartat de pel·lícules molt menys comercials, i fins i tot pel·lícules que s'ofereixen gratuïtament, per fer que un determinat públic també s'hi acosti. Per tant, haurem de veure quins són els incentius que la dinàmica de mercat mateixa dona als prestadors d'aquests nous serveis. Perquè potser el propi mercat els dona uns incentius per perseguir coses que per via reguladora ja no haurem de perseguir.

- *A França estan estudiant estendre els incentius de producció audiovisual a les produccions fetes per ser difoses via Internet. Com ho veu?*

Aquest tema sempre els ha preocupat molt, deuen haver fet la seva anàlisi i han pres aquesta decisió. Són posicions legítimes, tot i que crec que potser és una mica aviat i es corre el risc de desincentivar. A Catalunya també tenim una legislació que estableix que un percentatge de les obres dels canals que es distribueixen a través de sistemes de cable han de ser en llengua catalana. Per tant, en algunes coses hem seguit aquesta tradició d'intervenció.

- *Junt amb l'extensió dels incentius hi pot haver la imposició d'obligacions a aquests nous circuits de serveis de vídeo, o als hostatjadors, per contribuir al finançament dels serveis públics audiovisuals.*

Aquí entra un debat que és de dret de la competència. Aquí, el problema és fer que en un moment donat un sector econòmic financi o sostingui la prestació de servei públic o la satisfacció d'obligacions de servei públic dins d'aquest sector. Per exemple, en matèria de telecomunicacions hi ha el concepte de servei universal, una sèrie d'obligacions de servei públic, i totes les operadores de telecomunicacions, en funció del seus ingressos, paguen una quantitat que serveix per finançar-lo. Això es pot aplicar i es pot traslladar sempre que els costos del servei públic estiguin ben calculats i estiguin després ben repartits de tal manera que ningú no en surti perjudicat. El que no es pot fer és carregar un altre mercat i un altre sector econòmic amb el deure de subvencionar un sector diferent. Aquest és el problema de la taxa aplicada a les telecomunicacions per

finançar el servei públic de televisió. La qüestió del finançament de TVE a la Comissió Europea ve per aquest fet. Un sector econòmic no es pot fer servir per finançar un servei públic en un altre àmbit diferent.

- *Per què hi ha un problema de definició dels límits dels mercats?*

El tema és la definició dels mercats rellevants. Aquí s'ha de veure exactament si estem parlant o no del mateix àmbit, però això és una qüestió de dret de la competència. En el dret europeu es permet que, pel fet de treballar en un determinat sector, s'hagi de contribuir a satisfer determinades obligacions de servei públic, ja sigui prestant-les directament o subvencionant-les, però el que no pot ser és que en un determinat sector, que no té en principi gaire a veure, hi recaigui una obligació, una càrrega, en relació amb un servei públic que no té res a veure amb ell. O recau sobre el sector, o recau sobre el conjunt dels ciutadans mitjançant els impostos.

- *Però si més del 25% del tràfic a Internet és de visionat de vídeos, estem parlant d'un mercat diferent, realment?*

Això no deixa d'estar vinculat amb el debat de la *net neutrality*. Perquè els operadors de telecomunicacions diuen que no volen ser responsables des de cap punt de vista, ni des del de la de responsabilitat editorial ni cap altre. Però el debat que s'ha plantejat als Estats Units és: si l'operador vol tenir la capacitat de supervisar i obrir tot el que corre per la seva xarxa —perquè diu que és la seva xarxa—, llavors se n'ha de fer responsable i ha d'entendre que aquest també és el seu sector.

- *Això obre la caixa dels trons...*

Exacte. Si l'operador reclama el dret de dir que no és un mer transportador, sinó que té una sèrie de drets sobre el que transporta, la resposta és dir que si això és així, l'operador ha d'entendre que se'l faci responsable d'allò que transporta. En canvi, si admet la neutralitat, no se'l pot fer responsable.

Però jo crec que és un debat més complicat del que sembla. Primer, és inherent a la idea de la gestió de qualsevol infraestructura el fet que hi hagi falta de neutralitat. Pràcticament totes les infraestructures es gestionen amb criteris que no són estrictament neutrals. La de telecomunicacions o qualsevol altra. En segon lloc, hi ha una sèrie d'àmbits en els quals ens podríem posar d'acord que és convenient una gestió no neutral. En aquest cas, per exemple, respecte als virus o l'spam. I una tercera qüestió: sembla que la dinàmica de mercat en què estem situats justifica o pot emparar que aquell qui està disposat a pagar més pugui tenir un servei més bo, garantida la capacitat d'accés de tothom al servei, d'una manera o altra.

Per tant, crec que la *net neutrality* és d'alguna manera un valor, però tinc dubtes que es necessiti un instrument regulador específic per protegir-la, perquè en aquests moments els instruments reguladors que tenim en dret de les telecomunicacions, en molt bona mesura són útils per evitar els problemes que planteja la *net neutrality*. Aleshores, d'entrada s'ha de garantir un mínim de qualitat del servei per a qualsevol. I aquí els operadors de telecomunicacions diran que no cal fer-ho garantir de manera reguladora, ja que ja hi estan disposats. A partir d'aquí, si en un moment donat volen oferir un *plus* han d'haver-hi dues condicions per fer-ho: primer, transparència, que el consumidor sàpiga quina és la política de prioritat de continguts per part de l'operador de telecomunicacions; i segon, en termes de competència, impedir l'abús de posició dominant. No pot utilitzar aquesta capacitat per degradar els seus competidors; pot utilitzar una gestió no neutral de la xarxa per oferir un servei més bo a determinats clients, però sobre la base d'una oferta transparent i clara, però no pot utilitzar aquesta tàctica per, simplement, fer que el servei que proporciona un competidor perdi punts en termes de mercat.

- *Això pot afectar en el futur les plataformes audiovisuals, si empreses poderoses arriben a acords?*

En la televisió per cable ja està passant des de fa anys als EUA. I la FCC, per exemple, va imposar fa temps un operador de cable, no per un tema de pluralisme sinó de competència, que ha d'oferir a través de la seva plataforma més d'un canal de notícies 24 hores, ja que emetent un únic (el seu) canal de notícies 24 hores està afectant negativament la lliure competència dins d'aquest nínxol de mercat (canals de notícies 24 hores).

- **Se n'està regulant la funció de distribuïdor juntament amb la funció d'editor, com va passar amb les fusions de plataformes de satèl·lit als primers anys dos mil. Però amb les plataformes via Internet, que s'entendran amb empreses molt poderoses, s'obren problemes enormes de pluralisme i competència, com que un operador com ara Telefónica tingui un servei de films a la carta com Pixbox davant d'un de petit com pot ser Filmin...**

D'entrada, hi ha un instrument clàssic de dret de la competència, que és evitar l'abús de la posició dominant. Però, d'altra banda, si parlem de la neutralitat, que jo sobretot centraria a garantir una certa dosi de transparència i de competència, un problema és que no sempre es pot elegir operador per accedir al servei. Si no hi ha alternativa, llavors sí que s'hauria de poder exigir una certa gestió neutral, que vagi més enllà de la transparència.

Ara bé, si obrim un debat sobre la neutralitat en aquest nou entorn, la neutralitat l'hem d'aplicar a àmbits que van més enllà dels *tubes*. Perquè els cercadors, que són la nostra porta d'entrada en un moment donat, més enllà del tema de la velocitat d'accés, fins a quin punt tinc la garantia que m'estan mostrant les opcions que jo tinc de manera equilibrada, plural, etc. És a dir, si un cercador està directament vinculat a una pàgina web que és una plataforma de distribució de vídeos, realment resulta acceptable que quan tu hi busques un vídeo, els dos primers que apareixen siguin d'aquesta plataforma i no de les rivals?

Per tant, en termes de neutralitat en la gestió, és a dir, en la limitació de la capacitat de regulació privada dels fluxos d'informació, apareixen noves capacitats i nous àmbits per a la regulació pública que abans no existien. És a dir, la regulació pública abans es movia en l'accés a l'esfera pública —i això ja no té sentit perquè ja es lliure— i també en el control directe de continguts, cosa que ara es complica pel que he dit abans. Però ara, potser, el paper per a la regulació pública és el control des de fora d'aquells intermediaris que sí que tenen la capacitat per regular privatament els continguts. És a dir, no es pot regular la gent que penja vídeos a YouTube, però es pot regular la manera com YouTube accepta o no accepta que la gent pengi vídeos. Per tant, la regulació, el regulador, potser s'haurà de situar en un altre lloc, fent una intervenció diferent perquè ja no incidirà directament en els continguts, sinó que incidirà en la manera com un determinat subjecte privat gestiona el que abans era una qüestió gestionada públicament, és a dir, la regulació privada del mercat de distribució de continguts. Per tant, els reguladors regularan un altre tipus de subjectes i els regularan des d'uns altres paràmetres. Insisteixo, potser no es poden regular els continguts que vénen d'una plataforma, però es pot imposar que tingui uns determinats criteris a l'hora de seleccionar els continguts que ofereix. Per tant, aquest és el canvi.

- *En el cable és molt clar, però en una plataforma per Internet?*

Al final sempre hi ha un «última milla», que vol dir que sempre hi ha físicament un cable, un estri per tal que el servei arribi, i se'n pot anar a buscar el propietari. També es veritat que, si no, el que s'haurà de fer no és tant una regulació coercitiva sinó algun tipus d'acord de coregulació. És a dir, aquelles pàgines web que posin de manifest que estan sota algun tipus de control —encara que sigui voluntari— sota un determinat tipus d'acord d'autoregulació, hem de pensar que tindran més valor en el mercat que aquelles pàgines web o distribuïdors que estan fora de control.

També és veritat que fins ara estàvem acostumats que —a diferència d'altres sectors— els mitjans els teníem molt controlats, ja que emetien per l'espectre radioelèctric, que era suposadament de domini públic. I ara hem d'acceptar, com passa en altres sectors, que no sempre els podem tenir estrictament controlats. Això es una cosa que hem d'acceptar, perquè forma part de les societats modernes, complexes. En funció del cas concret, haurem de pensar quins instruments podrem utilitzar i quins no podrem utilitzar.

- *Pel que fa a la propietat intel·lectual, les noves plataformes també plantegen problemes nous, com la gestió en mercats territorialitzats...*

El que jo diria primer és que si creiem que la creativitat necessita ser incentivada i protegida, el fet que canviï la tecnologia no ens ha de fer canviar la convicció. Però també podem creure que el coneixement o la creació humana és una qüestió no susceptible de propietat i que tot ha de formar part del domini públic. Creure en la segona opció ara és molt fàcil, però si creiem en la primera, cada cop es fa més complicat. Però, de tota manera, és veritat que el tema de la propietat intel·lectual és un dels elements mitjançant els quals es du a terme una regulació privada i un control privat del que corre per la xarxa. Perquè pensem, per exemple, que YouTube es fixa bàsicament en dues coses quan s'autoregula: una és la decència, i l'altra, la propietat intel·lectual (els drets d'execució, etc.).

Aleshores, si partim del fet que creiem en una sèrie de valors vinculats a la protecció de la propietat intel·lectual, el canvi tecnològic no els canvia. I crec que s'ha donat massa importància al debat, diguem-ne, repressiu, tot i que és veritat que necessitem mecanismes per evitar la vulneració de la propietat intel·lectual. Ara, també és veritat que segurament haurem d'anar a un sistema de gestió diferent, alternativa, dels drets de propietat intel·lectual. En els temes d'Internet i propietat intel·lectual la qüestió és buscar un sistema eficient, proporcionat, no injust i en el qual no hi hagi un enriquiment de l'intermediari de gestió dels drets, que ha de ser el més ajustat possible. Perquè, per exemple, si mirem el tema del cànon per còpia privada, la sentència del Tribunal de Justícia va en aquesta línia. Sembla lògic que es percebi una petita quantitat pel fet de fer còpies privades. Però el Tribunal de Justícia diu que això s'ha d'afinar al màxim, i l'aplicació s'haurà de fer en els casos en els que sembla més probable la utilització per fer còpies privades. És una manera d'afinar el sistema de gestió de drets. El que hem de trobar són sistemes correctes, afinats, de gestió de drets i, a més, que hi hagi un correcte funcionament de les entitats de gestió. Perquè les entitats de gestió crec que en molts casos estan en el terreny de l'abús de la posició dominant: com fixes les tarifes de manera transparent i competitiva si ets l'únic que, en un moment donat, ets allà al mig? Per tant, jo crec que en l'escenari de les noves tecnologies; si creiem en la necessitat de protegir la propietat intel·lectual haurem de trobar la manera correcta de fer-ho, tenint en compte que els mitjans tradicionals de gestió en molts casos estan superats.

- *Canviant d'orientació, quines previsions té el CAC davant d'aquesta nova situació creada amb les noves plataformes?*

Això ja estava a la llei de l'audiovisual del 2005. Abans de la directiva europea, la llei catalana de l'audiovisual del 2005 ja preveia el tema del vídeo a la carta. Ara estem en un procés que és la porta d'entrada del que serà la regulació pròpiament dita d'aquestes qüestions, el procés d'aprovació de la instrucció de comunicació prèvia. Estem regulant la instrucció que regularà els mecanismes, els procediments, per tal de presentar la comunicació prèvia a l'inici de la prestació de serveis audiovisuals per tecnologies diferents de l'espectre radioelèctric. Quan estigui fet, el CAC tindrà un registre de prestadors de serveis audiovisuals per tecnologies altres que les del sistema radioelèctric. Per tant, sabrà qui són, i podrà veure també com es comporten: realment quin tipus de producte s'ofereix a Catalunya en aquesta qüestió, quines característiques té, si hi ha un problema en termes reguladors, de pluralisme, de protecció al menor, etc. I a partir d'aquest seguiment potser, si cal fer una instrucció addicional o cridar-los, podrà fer-ho. Però la idea és aproximar-nos-hi mitjançant un sistema bastant *soft* de regulació, a partir del moment que es registren...

- Se'ls ha d'obligar a registrar-se? Com a serveis de «societat de la informació» potser no caldria?

Com a serveis de mitjans audiovisuals, sí. Però algú podrà entendre que el seu servei no és audiovisual i s'hi pot negar. Ja que, per exemple, en pàgines web que contenen informació i que contenen molts vídeos, la directiva europea estableix que són serveis audiovisuals les pàgines web que consisteixin majoritàriament o principalment en vídeos, però és difícil establir que el vídeo és l'element principal. I a més a més, la directiva estableix que se n'exclouen les versions electròniques dels diaris, però no sabem si un diari electrònic es pot considerar el mateix que una versió electrònica d'un diari.

- Els diaris electrònics han canviat molt des que es va aprovar la directiva, i hi ha estudis que indiquen que són una de les fonts principals de consum de vídeos, als Estats Units. Per tant es poden considerar serveis de vídeo, almenys des del punt de vist dels usos del públic

Exacte. La qüestió està en què vol dir «principalment». Perquè potser en termes d'espai el vídeo al web representa poc, però potser resulta que és el que crida més l'atenció i que té més impacte i és el que busca qui accedeix a la pàgina web. Segurament és un anacronisme, o almenys ara crida l'atenció el fet que s'exclouessin de l'àmbit de la directiva les versions electròniques dels diaris. Sobre quins criteris fas la distinció?

- *Aquesta instrucció del registre de comunicació prèvia, amb quina data s'aprovarà?*

Jo crec que aviat, perquè ja ha passat per la comissió jurídica assessora i per tant molt aviat es podrà aprovar definitivament.

- *Respecte de Televisió de Catalunya i la seva expansió més enllà de les ones, amb la plataforma TV3 a la Carta, per exemple, com afronta el Consell de l'Audiovisual la seva tasca?*

L'afronta en el marc d'una qüestió que són deures pendents de la Corporació: la redacció del contracte-programa. La llei de l'audiovisual dóna un marge perquè es puguin incloure dins de la missió de serveis públics altres serveis diferents de la televisió convencional. Per tant, d'entrada hi ha una cobertura legal. Però realment per saber quin és l'abast que té això i per poder-ho controlar, el que es necessita és que es faci una cosa que encara no s'ha fet, que és que el contracte-programa prevegi exactament quin és l'àmbit d'actuació de la Corporació en aquest terreny. Perquè el Consell no ho pot decidir. El Consell ho verificarà *a posteriori*, però el que és important és que la Corporació estableixi en el contracte-programa, dins de la missió de servei públic, la incorporació dels nous serveis, perquè en aquest moment existeixen, però no sabem sota quina cobertura es presten, i la llei és massa genèrica. Per tant, necessitem un contracte-programa que reguli molt clarament quines són les regles que s'apliquen als sistemes de TV3 a la Carta, als de *streaming*, fins i tot al Twitter. I el Consell està insistint en la necessitat que com abans es faci el contracte-programa i s'estableixin els criteris, els objectius i les missions d'aquests nous serveis, millor. I evidentment, encara que com a reguladors no ens afecta tan directament, però jo crec que és molt important, que s'estableixi quin cost té, quina necessitat de finançament públic té, si se sufraga en part amb diner públic i en part amb publicitat, i quina part. Perquè també en un moment donat és important poder verificar quin impacte pot tenir això en el mercat. Una comunicació de la Comissió Europea sobre temes d'ajuts públics que ha estat incorporada a la llei audiovisual estatal, des del punt de vista de la seva filosofia, imposa al regulador que faci una anàlisi de mercat abans de donar per bona la implantació d'un nou servei. Per tant, nosaltres, quan en el contracte-programa es vulgui incorporar un nou servei com a servei públic, haurem de fer una anàlisi de fins a quin punt això té un impacte negatiu en el mercat. Tot això està pendent de fer, vinculat al procés de redacció i aprovació del contracte-programa per part de la Corporació.

- *Per tant, el Consell de moment no hi pot entrar?*

No, de moment fem el seguiment del que és la televisió convencional, vam fer unes observacions crítiques al tema de les noves tecnologies i sobretot a la gestió del Twitter durant el període electoral, perquè ens va semblar que es va incorporar sense criteris, i estem insistint molt davant el Govern perquè s'aprovi el contracte-programa.

- *I respecte als altres serveis web audiovisuals amb origen a Catalunya, aquells que no usen espai radioelèctric, hi ha alguna actuació prevista?*

De moment encara no, perquè estem pendents de tot el tema de la comunicació prèvia. Però si en un moment donat detectéssim o ens arribés informació que realment ha passat res d'alguna gravetat en aquests tipus de serveis, com en la televisió convencional, o s'ha produït una circumstància plenament il·legal, sobretot —per exemple— en temes de protecció de menors, evidentment hi actuaríem.